

УДК 338.48:330.34

О. П. СЛЮСАРЧУК,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної політики
та врядування,
Національна академія державного управління
при Президентові України

РОЛЬ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті окреслено роль туристично-рекреаційної сфери у реалізації Цілей сталого розвитку 2030. Проаналізовано частку туристично-рекреаційної сфери в структурі ВВП як внесок туризму та відпочинку до номінального ВВП України, у тому числі прямиї, непрямий та індукований. На основі аналізу Індексу конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму України за 2017 р. визначено перешкоди, які стримують сталий розвиток туристично-рекреаційної сфери з позицій державного управління, а також конкурентні переваги. Обґрунтовано необхідність посилення ролі державного управління у формуванні та просуванні туристично-рекреаційного продукту.

Ключові слова: туристично-рекреаційна сфера, сталий розвиток, цілі сталого розвитку, державне управління, внесок туризму до ВВП.

O. P. SLYUSARCHUK,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor at the Economic Policy and Governance Department, National Academy for Public Administration under the President Of Ukraine

ROLE OF TOURISM-RECREATIONAL SECTOR IN IMPLEMENTATION OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

The article determines the role of the tourism-recreational sector in the Sustainable development goals (2030) implementation. The article analyzes the part of tourism and recreation sector in the GDP structure of the country as a contribution of tourism and recreation in the nominal GDP of Ukraine, including direct, indirect and induced. On the basis of the Competitiveness Index of Ukraine's Travel and Tourism 2017 analysis, obstacles were identified that restrained the sustainable development of the tourist-recreational sector from the point of view of public administration, as well as competitive advantages. The necessity of strengthening the role of public administration in formation and promotion of tourist-recreational product is substantiated.

Key words: tourism-recreational sector, sustainable development, sustainable development goals, public administration, tourism's contribution to GDP.

О. П. СЛЮСАРЧУК,

кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономической политики и управления, Национальная академия государственного управления при Президенте Украины

РОЛЬ ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОЙ СФЕРЫ В РЕАЛИЗАЦИИ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

В статье обозначена роль туристско-рекреационной сферы в реализации Целей устойчивого развития 2030. Проанализирована доля туристско-рекреационной сферы в структуре ВВП как вклад туризма и отдыха в номинальный ВВП Украины, в том числе прямой, косвенный и индуцированный. На основе анализа Индекса конкурентоспособности в сфере путешествий и туризма Украины за 2017 г. определены препятствия, сдерживающие устойчивое развитие туристско-рекреационной сферы с позиций государственного управления, а также конкурентные преимущества. Обоснована необходимость усиления роли государственного управления в формировании и продвижении туристско-рекреационного продукта.

Ключевые слова: туристско-рекреационная сфера, устойчивое развитие, цели устойчивого развития, государственное управление, вклад туризма в ВВП.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй (ООН) затвердила прийняття 2017 р. Міжнародним роком сталого розвитку туризму. У резолюції ООН визнається важливість туризму як одного із засобів заохочення і прискорення сталого розвитку, особливо ліквідації бідності [6]. Такий акцент на туристичну сферу є унікальною можливістю

для просування його вкладу в економічну, соціальну та екологічну стійкість як складові сталого розвитку, а також сприятиме обізнаності урядів, компаній і туристів про роль, яку вони відіграють у перетворенні туризму на каталізатор позитивних змін.

Туристично-рекреаційна сфера, як одна із найбільших у світі економічних сфер, здатна викликати позитивні зрушення в інших секторах (інфраструктура, сільське господарство, екологія), створює сприятливі передумови для розв'язання соціальних проблем (у тому числі нові робочі місця), сприяє підвищенню життєвого рівня населення, розвитку торгівлі, формування нормального ринкового середовища та інвестиційної привабливості, що є надзвичайно важливим для сталого розвитку держави.

Туризм включено як один із пріоритетів у Цілях сталого розвитку 2030 (ЦСР), яких на сьогодні дотримуються всі країни світу [7]. Перехід України до сталого розвитку вимагає зміни підходів до державного управління в соціальній, економічній та екологічній сферах на основі впровадження нової моделі соціально орієнтованої економіки на засадах збалансованого природокористування.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Над проблематикою сталого розвитку рекреації та туризму працювали Т.І.Ткаченко [4], С.К.Харічков [5]. Зокрема, деякі аспекти щодо ролі туристично-рекреаційної сфери у забезпеченні сталого розвитку розглянула М.В.Ільїна [3]. Вагомий внесок до питань державного управління рекреацією та туризмом зробили М.М.Біль [1], П.І.Гаман [2], Л.М.Черчик [8], О.С.Шаптала [9].

Однак невирішеними залишаються питання щодо визначення ролі туризму та рекреації у реалізації ЦСР, становлення ефективної моделі державного управління туристично-рекреаційною сферою на засадах сталого розвитку.

Отже, **мета цієї статті** полягає у визначенні ролі сталого розвитку туристично-рекреаційної сфери у реалізації ЦСР.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. В умовах інтеграційних процесів виникає необхідність у державній підтримці тих видів економічної діяльності, які є потенційно високорентабельними та конкурентоспроможними на міжнародному ринку товарів і послуг. До них належить туристично-рекреаційна сфера, яка в сучасних умовах господарювання може стати одним із найприбутковіших та важливих факторів розвитку внутрішнього ринку України.

Останніми десятиріччями туристично-рекреаційний сектор сприяв економічному розвитку і створенню нових робочих місць у всьому світі. Прямий внесок туризму та подорожей до світового ВВП у 2016 р. становив 10,2% (7,2 трлн дол.), що на 3,1% більше, ніж у 2015 р. У 2016 р. у сфері туризму та подорожей було зайнято 292 млн осіб, тобто один із 10 робочих місць у світовій економіці [11]. При цьому на туризм припадало 6,6% загального світового експорту та близько 30% від світового експорту послуг. Ураховуючи вищенаведене, можна впевнено стверджувати, що туристично-рекреаційна сфера нині є важливим соціально-економічним сектором, основою для міжкультурного діалогу, соціальної інтеграції, миру і примирення, а також сталого розвитку.

Концепція сталого розвитку отримала характер науково-теоретичного та політичного підґрунтя подальшого розвитку людської цивілізації. Нові ЦСР 2030, які ґрунтуються на восьми Цілях розвитку тисячоліття, установлюють власні показники розвитку і включають 17 цілей і 169 конкретних завдань [7]. Виокремимо ті цілі, які прямо чи опосередковано стосуються розвитку туризму, та визначимо роль сталого розвитку туризму в їх реалізації.

Мета 1 – подолання бідності в усіх її формах і повсюди. Туризм, як один із найбільших та швидкозростаючих секторів економіки у світі, є одним з основних факторів світової торгівлі та процвітання. Індустрія туризму займає унікальну позицію, спрямовану на стимулювання зростання та економічного розвитку на всіх рівнях і забезпечення доходів шляхом створення робочих місць.

Оскільки туризму притаманний мультиплікативний ефект, то його вплив на розвиток економіки та складову частку у ВВП слід розглядати з урахуванням суміжних галузей, включаючи непрямі внески туристичної сфери та індукований внесок. Отже, стійкий розвиток туризму здатний забезпечити створення нових і збереження наявних робочих місць, зменшення безробіття, тобто частково може розв'язати проблему бідності.

Мета 2 – подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування та сприяння сталому розвитку сільського господарства. Прискорений розвиток зеленого туризму й агротуризму сприятиме сталому розвитку сільського господарства за рахунок розширення можливостей реалізації продукції особистого господарства, причому реалізації її на місці, і не тільки як сільськогосподарської сировини, а також і готових продуктів харчування після відповідної обробки та приготування. Постачання місцевої сільськогосподарської продукції не тільки покращує добробут продавців, а й також підвищує його привабливість на туристичному ринку, пропонуючи туристам більшу автентичність.

Мета 3 – забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці. Туризм сприяє збереженню та поліпшенню сукупності природних і соціальних умов, що забезпечують здоров'я і тривалість безпечного життя людини, а такі його різновиди, як оздоровчий та лікувально-оздоровчий сприяють відновленню та розвитку фізичних і духовних сил людини, її працездатності й здоров'я.

Мета 4 – забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх (щодо завдання 4.7: вклад культури у сталий розвиток). Стійкий розвиток туризму приведе до: збереження історичної та культурної спадщини народу, його природної духовності; відродження національної культури й народних ремесел, формування національної свідомості, патріотичне виховання дітей та молоді та ін.

Цей сектор може стимулювати інвестиції в освіту й професійну підготовку, сприяючи професійній мобільності через міжнародні угоди про професійну підготовку (особливо для молоді, жінок, людей похилого віку, корінних громад та груп з особливими потребами).

Мета 6 – забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх. **Мета 14** – збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку. У реалізації цих цілей екологічна роль туризму полягає у збереженні навколишнього природного середовища, раціональному використанні й охороні природних ресурсів на рекреаційних територіях. Розвиток туризму має бути частиною інтегрованого управління прибережною смугою, щоб сприяти збереженню тендітних морських екосистем та слугувати засобом просування “синьої” економіки.

Мета 8 – сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості і гідній праці для всіх. Завдання 8.9: до 2030 р. забезпечити розробку і здійснення стратегій заохочення сталого туризму, який сприяє створенню робочих місць, розвитку місцевої культури і виробництву місцевої продукції [7]. Стійке економічне зростання та скорочення масштабів бідності завдяки туризму залежать від можливості створення нових робочих місць, взаємодії із сільським господарством та місцевими постачальниками послуг та стимулювання розвитку базової інфраструктури, такої як дороги, порти та аеропорти.

Мета 11 – забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів. Завдання 11.4: активізувати зусилля із захисту та збереження всесвітньої культурної і природної спадщини. Одна із функцій туризму – збереження культурної та природної спадщини, тому його сталий розвиток приведе до активізації зусиль із їх захисту та збереження.

Мета 12 – забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва. Завдання 12.b: розробляти й упроваджувати інструменти моніторингу впливу на сталий розвиток стійкого туризму, який сприяє створенню робочих місць, розвитку місцевої культури та виробництву місцевої продукції. Туристично-рекреаційна сфера може відігравати важливу

роль у прискоренні глобального переходу до стійкості. Із цією метою мають бути розроблені ініціативи щодо ефективного використання ресурсів, що приведе до кращих результатів (не тільки економічних, а й соціальних та екологічних).

Мета 15 – захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням. Стійкий розвиток туризму забезпечить: 1) збереження ландшафтів і біоти, зникаючих видів, відновлення чисельності та ареалів природних популяцій; 2) збереження та відновлення особливо цінних культурних ландшафтів; 3) запобігання антропогенній деградації, збереження цілісності природних екосистем і підтримання їх екосистемних функцій; 4) розроблення та впровадження системи протидії вирубуванню лісів і лісовим пожежам та ін.

Запорукою сталого розвитку рекреаційно-туристичної сфери України є ефективне освоєння та використання існуючого рекреаційного потенціалу. Рекреаційний потенціал України на сьогодні розкрито не повністю, про що свідчить невелика частка туристичної сфери в структурі ВВП країни. У 2016 р. частка туризму у ВВП (прямий внесок) становила 1,5%, або 34,8 млрд грн. Водночас рекреації та туризму притаманний мультиплікативний ефект, тому його вплив на розвиток економіки України та складову частку у ВВП слід розглядати з урахуванням суміжних сфер, уключаючи непрямі внески туристичної сфери та індукований внесок. Так, туристична та суміжні сфери становили 5,6% від ВВП у 2016 р., або 128,5 млрд грн. Говорячи про динаміку цих показників, слід зазначити, що простежується тенденція до їх зростання, починаючи із 2014 р. (див. таблицю).

Внесок туризму до номінального ВВП України (2013–2016 рр.), млрд грн*

Показник \ Роки	2013	2014	2015	2016	Темп приросту, 2016–2013, %
Прямий внесок туризму у ВВП	29,9	22,4	29,1	34,8	16,4
Непрямий внесок туризму у ВВП	61,9	49,0	61,4	72,3	16,8
Індукований внесок туризму у ВВП	19,5	15,2	18,6	21,4	9,7
Загальний внесок туризму у ВВП	111,3	86,6	109,1	128,5	15,5

* Сформовано та розраховано за [11].

Загальне зростання при цьому становило: прямого внеску – на 16,4%, непрямого – 16,8%, індукованого – 9,7% та загального внесків – 16,5%.

Розглядаючи внесок туристичної сфери до ВВП країни як складну систему, Світова рада подорожей та туризму (WTTC) до неї відносить:

1. *Прямий внесок* туризму у ВВП, який у 2016 р. становив 27,1% від загального внеску і включав прямі витрати туристів на здійснення подорожей, зокрема поїздки, розміщення, розваги, відвідування пам'яток та музеїв, купівля сувенірів, харчування тощо. Розглядаються витрати внутрішніх, в'їзних туристів та витрати на подорожі на державному рівні відповідно до рекомендованої ООН методології туристичних рахунків (TSA: RMF 2008). У 2016 р. витрати внутрішніх туристів становили 65,9%, відповідно, в'їзних – 34,1% від прямого внеску.

2. *Непрямі внески* туристичної сфери в економіку країни, які в 2016 р. становили 56,2% від загального. Ці внески включали: інвестиції в туристичну галузь (будівництво туристичної інфраструктури, придбання транспорту та обладнання) – 2,5%; державні витрати на туристичну сферу (маркетинг, забезпечення безпеки, адміністрування тощо) – 13,5%; внутрішні закупівлі продуктів і послуг підприємствами туристичної сфери (закупівля продуктів харчування, послуги з прибирання, забезпечення ІТ-послуг тощо) – 40,2%.

3. *Індукований внесок* до ВВП країни, який у 2016 р. становив 16,7% від загального внеску. Сюди увійшли витрати тих, хто прямо чи опосередковано отримує дохід у туристичній сфері (харчування, одяг, господарські товари, житло та рекреація) [11].

Дієве державне управління туристично-рекреаційною сферою дасть змогу раціонально використовувати рекреаційний потенціал України та посилити роль рекреації та туризму у ВВП. Для того, щоб визначити перешкоди, які заважають сталому розвитку туристично-рекреаційної сфери, оцінити стан та якість державного управління, а також її конкурентоспроможність на світовому ринку, слід проаналізувати Індекс конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму, що розраховується Всесвітнім економічним форумом (World Economic Forum). Цей індекс формується на підставі низки показників, які згруповано в 14 складових і об'єднано в чотири субіндекси: 1) сприятливість середовища в країні для розвитку туризму (бізнес-середовище, рівень безпеки, охорона здоров'я та гігієна, інфраструктура інформаційно-комунікаційних технологій); 2) державна політика та створення сприятливих умов (пріоритетизація сфери, міжнародна відкритість, цінова конкурентоспроможність, екологічна стійкість); 3) інфраструктура (туристична інфраструктура, інфраструктура повітряного, наземного та водного транспорту); 4) наявні природні, культурні ресурси (природні ресурси, культурні ресурси та ділові поїздки) [10].

У 2017 р. за Індексом конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму Україна посіла 88-ме місце із 136 країн. Конкурентними перевагами України були: оцінка людських ресурсів та ринку праці; охорона здоров'я і гігієна; цінова привабливість туристичної індустрії; культурні ресурси та ділові поїздки. Водночас, за оцінками експертів, у країні бізнес-середовище не сприяє розвитку сфери туризму, також уряд країни не визначає туристичну сферу як пріоритетну [10].

Важливими перепонами, що перешкоджають розвитку туристично-рекреаційної сфери в Україні, нині виступають переважно чинники управлінського та економічного характеру. Зокрема, це відомча роз'єднаність, яка не дає змоги сформуванню ефективної організаційної структури управління сферою, ускладнює проведення єдиної маркетингової стратегії, інформаційно-рекламної підтримки, просування пропозиції туристично-рекреаційних послуг України як на внутрішньому, так і на міжнародному туристичному ринках.

Потребують першочергового вирішення питання:

- розробки генеральних планів розвитку курортів, їх забудови, дотримання зон санітарного захисту;
- контролю за якістю лікування та обслуговування, якістю природних лікувальних ресурсів, їх раціонального використання;
- створення з метою інформаційного забезпечення моніторингу природних територій курортів, Державного кадастру природно-лікувальних ресурсів та курортних територій України.

В умовах інтеграційних процесів необхідно підвищити рівень конкурентоспроможності вітчизняної туристично-рекреаційної сфери на міжнародному ринку, передусім за рахунок забезпечення якості національного рекреаційного продукту. Також особливої уваги потребує вирішення питання належного пристосування природних територій, об'єктів культурної спадщини для відвідування туристами, забезпечення їх відповідного інфраструктурного облаштування та інформаційного забезпечення. Так, володіючи унікальними поєднаннями природно-рекреаційних ресурсів, за оцінками Всесвітнього економічного форуму, природні активи України є недостатньо привабливими. Крім того, недостатнім є відсоток території, що перебуває під охороною, і незначним є цифровий попит на природний туризм.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В Україні існують усі передумови для розвитку туристично-рекреаційної сфери – зручне географічне положення, сприятливий клімат, різноманітний рельєф, унікальне поєднання природно-рекреаційних ресурсів, культурно-історичної спадщини, але підсумковий результат дослідження засвідчив, що передумови для належного розвитку туризму достатньою мірою в Україні не використовуються.

Підвищення рівня конкуренції на внутрішньому та міжнародному туристичному ринку за перерозподіл туристичних потоків зумовлює необхідність посилення ролі державного управління у формуванні та просуванні туристичного продукту. У багатьох державах світу активно розробляються та виконуються відповідні державні програми, удосконалюється норма-

тивно-правове забезпечення й запроваджується сприятливий податковий режим для розвитку рекреаційної сфери та залучення інвестицій у розбудову рекреаційної інфраструктури.

В Україні слід запроваджувати таку модель державного управління туристично-рекреаційною сферою, яка дасть змогу вирішити низку завдань сталого розвитку держави в економічному, соціальному та екологічному векторах за такими напрямами:

- всебічний і стійкий економічний розвиток;
- соціальне залучення, зайнятість і подолання бідності;
- ефективне використання ресурсів, охорона навколишнього середовища та кліматичні зміни;
- культурні цінності, різноманітність і спадщина;
- взаєморозуміння, мир і безпека.

Активний внесок туристично-рекреаційної сфери в стійкий розвиток неминуче передбачає участь та співпрацю всіх державних і приватних організацій, задіяних у туристично-рекреаційній діяльності. Такі узгоджені дії повинні ґрунтуватися на ефективних механізмах співробітництва та партнерства в усіх сферах як на місці призначення, так і міжнародному рівні.

Важливим питанням у застосуванні принципів сталого розвитку під час здійснення державного управління туристично-рекреаційною сферою є подальша робота із виявлення практичних і вимірюваних індикаторів сталого розвитку сфери, які зможуть пов'язувати і відображати екологічні, економічні та соціальні аспекти туризму та рекреації. Отже, напрямами подальших досліджень можуть бути окреслення та оцінка індикаторів сталого розвитку туристично-рекреаційної сфери в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біль М. Механізм державного управління туристичною галуззю (регіональний аспект): наук. розробка / М. Біль, Г. Третяк, О. Крайник. – Київ : НАДУ, 2009. – 40 с.
2. Гаман П. І. Державне регулювання розвитку рекреаційної сфери Карпатського регіону України : автореф. дис. на здобуття наук. степеня д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / Гаман П. І. – Київ, 2009. – 40 с.
3. Ільїна М. В. Роль туристично-рекреаційної сфери у забезпеченні сталого розвитку / М. В. Ільїна // Екологічний менеджмент у загальній системі управління : зб. тез доп. Одинадцятій щоріч. Всеукр. наук. конф., Суми, 20–21 квіт. 2011 р. / відп. за вип. О. М. Теліженко. – Суми : СумДУ, 2011. – Ч. 1. – С. 110–112.
4. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко. – Київ : Київ. нац. торговел.-екон. ун-т, 2009. – 463 с.
5. Харічков С. К. Пріоритетні напрями забезпечення сталого розвитку регіональних рекреаційно-туристичних комплексів [Електронний ресурс] / С. К. Харічков // Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою : матеріали доповідей III наук.-практ. конф. – Бердянськ : АУІТ “АРІУ”, 2007. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/harichkov.htm
6. Центр новостей ООН: 2017 год провозглашен Международным годом туризма [Электронный ресурс] / United Nations Organization. – Режим доступа : <http://www.un.org/russian/news/story.asp?NewsID=25062#.Wi47pLgwvCN>
7. Цілі сталого розвитку 2016–2030 [Електронний ресурс] / United Nations Ukraine. – Режим доступу : <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>
8. Черчик Л. М. Напрями удосконалення державного управління у сфері рекреаційного природокористування / Л. М. Черчик // Наук.-інформ. вісн. Акад. наук вищої освіти України. – 2012. – № 2 (79). – С. 105–112.

9. Шаптала О. С. Автономна Республіка Крим: проблемні питання державного управління сферою рекреаційного обслуговування : монографія / О. С. Шаптала. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2003. – 264 с.

10. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017 [Електронний ресурс] / World economic forum. – Режим доступу : <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2017>

11. Travel & Tourism economic impact 2017 Ukraine [Електронний ресурс] / World travel & tourism council. – Режим доступу : <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/countries-2017/ukraine2017.pdf>

REFERENCES

1. Bil'M. Mekhanizm derzhavnoho upravlinnya turystychnoyu haluzzyyu (rehional'nyy aspekt): nauk. rozrobka / M. Bil', H. Tretyak, O. Krainyk. – K. : NADU, 2009. – 40 s. [The mechanism of tourism industry state administration (regional aspect)]

2. Haman P. I. Derzhavne rehulyuvannya rozvytku rekreatsinyoi sfery Karpats'koho rehionu Ukrayiny: avtoref. dys. d-ra nauk z derzh. upr. : 25.00.02 / P. I. Haman. – K., 2009. – 40 s. – ukr [State regulation of recreation sphere development in the Carpathian region of Ukraine]

3. Il'yina M. V. Rol' turystychno-rekreatsinyoi sfery u zabezpechenni staloho rozvytku / M. V. Il'yina // Ekolohichnyy menedzhment u zahal'niy systemi upravlinnya: zbirnyk tez dopovidey Odyadtsyatoyi shchorichnoyi Vseukrayins'oyi naukovoyi konferentsiyi, Sumy, 20–21 kvitnya 2011 roku / Vidp. za vyp. O. M. Telizhenko. – Sumy : SumDU, 2011. – CH.1. – S. 110–112. [The role of the tourist-recreational sphere in ensuring sustainable development]

4. Tkachenko T. I. Stalyy rozvytok turyzmu: teoriya, metodolohiya, realiyi biznesu / Monohrafiya – K. : Kyivskyy natsional'nyy torhovel'no-ekonomichnyy universytet, 2009. – 463 s. [Sustainable Tourism Development: Theory, Methodology, Business Realities]

5. Kharichkov S. K. Priorityetni napryamy zabezpechennya staloho rozvytku rehiional'nykh rekreatsinyo-turystychnykh kompleksiv / Materialy dopovidey III naukovo-praktychnoyi konferentsiyi "Informatsiyi tekhnolohiyi v upravlinni turystychnoyu ta kurortno-rekreatsinyoyu ekonomikoyu". – Berdyans'k : AUIT "ARIU", 2007 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://tourlib.net/statti_ukr/harichkov.htm [Priority directions for the sustainable development of regional recreational and tourist complexes]

6. Tsentr novostey OON: 2017 hod provozhlyashen Mezhdunarodnym hodom turyzma [Elektronnyy resurs] / United Nations Organization. – Rezhym dostupu : <http://www.un.org/russian/news/story.asp?NewsID=25062#.Wi47pLgwvCN> [United Nations News Center: 2017 proclaimed the International Year of Tourism]

7. Tsili staloho rozvytku 2016–2030 [Elektronnyy resurs] / United Nations Ukraine. – Rezhym dostupu: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholitia/tsili-staloho-rozvytku> [Sustainable Development Goals 2016–2030]

8. Cherchuk L. M. Napryamy udoskonalennya derzhavnoho upravlinnya u sferi rekreatsinyoho pryrodokorystuvannya // Naukovo-informatsyyny visnyk Akademiyi nauk vyshchoyi osvity Ukrayiny. – 2012. – № 2 (79). – S. 105–112 [Directions of public administration improvement in the field of recreational use of nature]

9. Shaptala O. S. Avtonomna Respublika Krym: problemni pytannya derzhavnoho upravlinnya sferoyu rekreatsinyoho obsluhovuvannya [Tekst] : monohrafiya / Shaptala O. S. – Odessa : ORIDU NADU, 2003. – 264 s. [Autonomous Republic of Crimea : Problems of Public Administration in the Field of Recreational Services]

10. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017 [Електронний ресурс] / World economic forum. – Режим доступу : <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2017>

11. Travel & Tourism economic impact 2017 Ukraine [Електронний ресурс] / World travel & tourism council. – Режим доступу : <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/countries-2017/ukraine2017.pdf>

SUMMARY

Problem setting.

The United Nations has designated 2017 the International Year of Sustainable Tourism for Development. As one of the world's largest and fastest-growing economic sectors, tourism is one of the main drivers of world trade and prosperity. The tourism-recreational sector is uniquely positioned to foster growth and economic development at all levels and to provide income through job creation.

Tourism is included as one of the priorities in the Sustainable Development goals 2030, which are to be implemented and achieved in every country from the year 2016 to 2030. Ukraine's transition to sustainable development requires a change in approaches to public administration in the social, economic and environmental spheres.

Recent research and publications analysis.

Tkachenko T. and Kharichkov S. worked on the problems of recreation and tourism sustainable development. Other author – Ilyina M. considered some aspects of tourist-recreational sphere role in the sustainable development ensuring. Significant contribution to the issues of recreation and tourism public administration was made by Bil M., Gaman P., Cherchik L., Shaptala O.

The paper objectives.

The main purpose of the article is to determine the role of tourism-recreational sector in the Sustainable development goals (2030) implementation.

The paper main body.

The concept of Sustainable Development has the nature of the scientific, theoretical and political basis for the further development of human civilization. New Sustainable development goals 2030, based on the eight Millennium Development Goals, set their own development indicators and include 17 goals and 169 specific objectives. Among these goals, the following are directly or indirectly related to the tourism-recreational sector:

Goal 1: End poverty in all its forms everywhere.

Goal 2: End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture.

Goal 3: Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages.

Goal 4: Ensure inclusive and quality education for all and promote lifelong learning.

Goal 6: Ensure access to water and sanitation for all.

Goal 8: Promote inclusive and sustainable economic growth, employment and decent work for all.

Goal 11: Make cities inclusive, safe, resilient and sustainable.

Goal 12: Ensure sustainable consumption and production patterns.

Goal 14: Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources.

Goal 15: Sustainably manage forests, combat desertification, halt and reverse land degradation, halt biodiversity loss.

Tourism and recreation will contribute to sustainable development of the state through: 1) positive impact on related industries (infrastructure, agriculture, ecology, trade); 2) reduction of unemployment (including new jobs creation); 3) raising the social standard (partial solution of the poverty problem); 4) preservation of cultural and natural heritage; 5) the formation of a normal market environment and investment attractiveness of the economy.

Tourism and recreation are an important economic activities in most countries around the world. As well as its direct economic impact, the industry has significant indirect and induced impacts. The total contribution of tourism to GDP of Ukraine was UAH 128,5 bn (USD 5,0 bn) – 5,6% of GDP in 2016, including:

direct contribution UAH 34,8 bn;
indirect contribution UAH 72,3 bn;
induced contribution UAH 21,4 bn.

Conclusions of the research.

The role of tourism-recreational sector becomes even more significant, as an engine of economic development and as a vehicle for sharing cultures, creating peace, and building mutual understanding.

The active contribution of the tourism-recreational sector to sustainable development inevitably involves the participation and cooperation of all state and private organizations involved in tourist and recreational activities.

Ukraine should introduce such model of tourism-recreational sector public administration, which will enable to solve a number of sustainable development tasks in the economic, social and environmental vectors.